

**Podsumowanie
projektu Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Czerwony Dwór
na lata 2024-2033,**

na podstawie art. 55 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.)

1) Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Podczas sporządzania *Prognozy* zastosowano metody analiz przestrzennych polegające na analizie danych zamieszczonych w *projekcie Planu*, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na mapowych warstwach numerycznych. Dane o występowaniu gatunków uzyskano od: RDOŚ w Olsztynie, nadleśnictwa, inwentaryzacji LP, inwentaryzacji BULiGL, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną przyrody, inwentaryzacji przyrodniczych w obszarach Natura 2000, oraz innych materiałów publikowanych i niepublikowanych. Ocenę wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych, których listę zamieszczono na końcu opracowania.

Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Czerwony Dwór zawiera treści wymagane Instrukcją zarządzania lasu. Składa się on z: elaboratu, programu ochrony przyrody, opisów taksacyjnych lasu, wykazów szczegółowych oraz map o różnej skali i treści.

Głównym celem *projektu Planu* określonym w elaboracie jest prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, gdzie pod tym pojęciem rozumie się „działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasu i jej wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów”.

Za główne cele planowania urządzeniowego przyjęto następujące kryteria trwale zrównoważonej gospodarki leśnej:

- zachowania i odpowiedniego wzmocnienia zasobów leśnych i ich udziału w globalnym bilansie węgla,
- utrzymania zdrowia i vitalności ekosystemów leśnych,
- utrzymania i wzmocnienia produkcyjnych funkcji lasu,

- zachowania, ochrony i odpowiedniego wzmocnienia biologicznej różnorodności w ekosystemach leśnych,
- zachowania i wzmocnienia funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów (szczególnie w odniesieniu do gleby i wody),
- utrzymania innych funkcji i uwarunkowań społeczno-ekonomicznych.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym *projektem Planu* (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach, należy spełnianie wymogów określonych w ustawie o ochronie przyrody, dyrektywach wspólnotowych, konwencjach, programach i politykach.

W toku analiz nie stwierdzono, aby łączny wpływ ustaleń *projektu Planu* i innych dokumentów dotyczących obszaru, negatywnie oddziaływał na środowisko.

Administracyjnie lasy nadleśnictwa położone są w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiatach: oleckim (gminy Kowale Oleckie i Świętajno), gołdapskim (gminy Banie Mazurskie i Gołdap) oraz węgorzewskim (gmina Budry). Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Czerwony Dwór, wg stanu na 1 stycznia 2024 r., wynosi 16 988,29 ha, w tym 15 223,24 ha gruntów leśnych.

Do problemów ochrony przyrody istotnych z punktu widzenia sporządzania *Planu* oraz jego realizacji należy wymienić:

- brak dokładnej wiedzy o występowaniu niektórych gatunków w przestrzeni nadleśnictwa lub brak ich szczegółowej lokalizacji,
- brak planów ochrony dla wszystkich czterech rezerwatów przyrody,
- brak zatwierdzonych planów zadań ochronnych (PZO) dla obszarów PLB280006 Puszcza Borecka i PLH280016 Ostoja Borecka, podczas prac nad *Planem* przyjęto dostępne w tym czasie projekty PZO dla tych obszarów,
- niedostosowanie zapisów PZO do aktualnego stanu wiedzy o rozmieszczeniu siedlisk przyrodniczych,
- stosowanie schematycznego postępowania, bez właściwego rozpoznania cennych i wrażliwych elementów środowiska przyrodniczego,
- presja środowisk ekologicznych na zaniechanie na znacznej części drzewostanów nadleśnictwa wszelkich zabiegów związanych z pozyskaniem, co nie jest korzystne dla niektórych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 oraz niektórych gatunków chronionych.

Brak realizacji *Planu* może nieść za sobą wiele skutków. Część z nich dotyczy uwarunkowań ekonomicznych i społecznych (ograniczenie rynku drzewnego, redukcja miejsc pracy itp.). Nierealizowanie ustaleń *projektu Planu* może również wpływać niekorzystnie na środowisko przyrodnicze.

W ramach oddziaływania ustaleń *projektu Planu* na środowisko przeanalizowano:

- oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach: populacji, gatunkowym i ekosystemowym - wpływ *Planu* uznano za dodatni. W *Planie*

zamieszczono zapisy pozwalające zminimalizować ryzyko obniżenia różnorodności biologicznej,

- oddziaływanie na ludzi - wpływ *Planu* uznano za dodatni,
- oddziaływanie na rośliny, grzyby i zwierzęta - przeprowadzono analizy dla grup gatunków:
 - a) będących przedmiotem zainteresowania wspólnoty,
 - b) chronionych.

Po uwzględnieniu zapisów *Programu Ochrony Przyrody* i realizowaniu planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, realizacja *Planu* będzie miała wpływ obojętny,

- oddziaływanie na wodę - ustalenia *Planu* nie wpływają negatywnie na wody znajdujące się na terenie nadleśnictwa,
- oddziaływanie na powietrze - stwierdzono dodatni wpływ *Planu* na powietrze atmosferyczne,
- oddziaływanie na powierzchnię ziemi - oddziaływanie krótkoterminowe *Planu* może być negatywne, jednak łączne ma wpływ obojętny,
- oddziaływanie na krajobraz - stwierdzono dodatni wpływ *Planu* na krajobraz. W ochronie krajobrazu mają pomóc zaplanowane w *Programie Ochrony Przyrody* wskazania,
- oddziaływanie na klimat - gospodarka leśna poprzez promowanie trwałego rozwoju lasów w Polsce sprzyja zachowaniu korzystnego wpływu lasów na klimat, akumulację CO₂ oraz zapobieganie powstawaniu pożarów (jako czynnika uwalniającego CO₂) - wpływ *Planu* uznano za dodatni,
- oddziaływanie na zasoby naturalne - głównym celem planowania urządzeniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości lasu z możliwością użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Nie stwierdzono, aby ustalenia *Planu* mogły oddziaływać negatywnie na zasoby naturalne,
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej - lokalizacja obiektów znana jest administracji LP i zaznaczona jest na odpowiednich mapach tematycznych, będących załącznikiem *Planu*. Nie stwierdzono negatywnego wpływu na te elementy.

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w Programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów *projektu Planu* odbywał się podczas zorganizowanych spotkań: Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej.

Generalnym wnioskiem wynikającym z Prognozy oddziaływania na środowisko jest stwierdzenie, że **projekt *Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Czerwony Dwór* nie wpływa negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000 występujących na obszarze realizacji *Planu*.**

2) Opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie pismem z dnia 02.02.2024 r., znak: WOPN.611.1.2024.KP wydał opinię dotyczącą *projektu Planu* urządzenia lasu Nadleśnictwa Czerwony Dwór na lata 2024 - 2033 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000, zgodnie z art. 54 ust. 1, art. 46 ust. 1 pkt 3 oraz art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie zalecił zmodyfikowanie projektu PUL wraz z towarzyszącą mu *Prognozą*, w celu stosownego odzwierciedlenia zawartych w opinii uwag. Zastrzeżenia dotyczyły zwłaszcza części zaplanowanych prac gospodarczych w obrębie siedlisk gatunków chronionych i możliwego negatywnego oddziaływania gospodarki leśnej na ich populacje, a także zasadności prowadzenia prac gospodarczych na terenie projektowanych rezerwatów przyrody.

Po wniesieniu niezbędnych poprawek wg uwag Dyrektora RDOŚ, z uwagi na zakres i wagę wniesionych poprawek, dokumentację przesłano ponownie do opiniowania przez RDOŚ w Olsztynie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie pismem z dnia 04.10.2024 r., znak: WOPN.611.1.2024.KP.1 po przeanalizowaniu wniesionych zmian wydał pozytywną opinię dotyczącą *projektu Planu* urządzenia lasu Nadleśnictwa Czerwony Dwór na lata 2024 - 2033 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000.

W dniu 21.06.2024 r. pismem (Znak ZS.6002.3.2024) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku zwróciła się za pośrednictwem Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w Warszawie z prośbą o przekazanie do Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Wykazu lasów Nadleśnictwa Czerwony Dwór wnioskowanych o uznanie za ochronne, w celu zmiany decyzji DLP-I-612-10/13400/14/ŁP z dnia 31 marca 2014 r. Minister Klimatu i Środowiska wydał decyzję DLŁ-WGL.8101.8.2024.ŁP z dnia 25.10.2024 w sprawie uznania lasów ochronnych Nadleśnictwa Czerwony Dwór.

Projekt Planu został poddany uzgodnieniu z Warmińsko-Mazurskim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej i uzyskał wymaganą akceptację.

3) Zgłoszone uwagi i wnioski

Informacje dotyczące zgłoszonych uwag i wniosków zostały szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu, sporządzonym na podstawie art. 42 pkt 2 ustawy, które stanowi załącznik do podsumowania.

4) Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Nadleśnictwo Czerwony Dwór graniczy od północy z Obwodem Królewieckim na długości ok. 17,5 km. W bezpośrednim sąsiedztwie granicy znajdują się jednak tylko nieliczne działki będące w zarządzie nadleśnictwa o małej powierzchni. Główny kompleks leśny jest oddalony od granicy w linii prostej o około 2 km. W oddziałach położonych bezpośrednio przy granicy nie zaplanowano zabiegów gospodarczych. Ponadto wszelkie działania zapisane w *Planie* mają charakter lokalny i miejscowy. Ze względu na powyższe nie przeprowadzono postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko (rozdział VI ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko) ponieważ nie stwierdzono możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektu *Planu*.

5) Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Konieczność przeprowadzania monitoringu wynika z art. 51 ust. 2 pkt 1. lit. c ustawy z dnia 3 października 2008 r.

Skutki realizacji postanowień *Planu* powinny być monitorowane (raportowane) w cyklu 10-letnim – na koniec rewizji PUL. Organem monitorującym realizację obligatoryjnych zadań gospodarczych i skutków ich realizacji (w tym przyrodniczych), jest organ sporządzający *Plan*, czyli Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. Monitorowanie środowiska przyrodniczego powinno obejmować i raportować:

- stan istniejących form ochrony przyrody,
- zmianę powierzchni lasów wg pełnionych funkcji,
- zmiany powierzchni lasów wg kategorii użytkowania,
- pozyskanie drewna według sposobu zagospodarowania w wymiarze powierzchniowym,
- pozyskanie drewna według sposobu zagospodarowania w wymiarze miąższościowym,
- powierzchnię pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu.

Ponadto Zarządzeniem Nr 20 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku z dnia 29 sierpnia 2023 roku, na terenie RDLP w Białymstoku została wprowadzona „Procedura monitoringu przyrodniczego oraz oceny wpływu zabiegów gospodarczych na różnorodność biologiczną w lasach”. Zalecenia i procedury zawarte w w/w dokumencie zostaną wykorzystane w monitoringu skutków realizacji *Planu* w lasach Nadleśnictwa Czerwony Dwór.

6) Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Proces tworzenia *projektu Planu* zawierał w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest kształt zapisów zapewniający realizację założonych celów przy minimalizacji skutków negatywnych. Wariantowanie może się odbywać poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów realizacji.

Sporządzanie *projektu Planu* podlega wariantowaniu już na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Polega to na wyborze, dla ustalonych siedliskowych typów lasu, sposobów zagospodarowania, składów gatunkowych upraw, typów drzewostanów. Wybór ten został dokonany na etapie posiedzenia Komisji Założeń Planu (KZP) w procesie dyskusji, której wyniki zostały zapisane w protokole.

Następną czynnością wariantowania jest ustalanie rozmiaru cięć. Sporządzanie planu cięć jest ciągiem kolejnych procesów, w trakcie których następuje ustalenie dominujących celów i funkcji w każdym drzewostanie oraz zaproponowanie najwłaściwszego postępowania gospodarczego, uwzględniającego m.in. ustalenia KZP, o których wspomniano wcześniej. Pierwsza propozycja planu cięć jest następnie weryfikowana poprzez uzgodnienie zaplanowanych wstępnie zabiegów z wymogami ochrony przyrody, oczekiwaniami społecznymi, a także zasadami planowania urządzeniowego. Kolejne przybliżenia i wybory wariantów planu cięć prowadzą ostatecznie do uzyskania takiej jego wersji, która w sposób optymalny uwzględnia wymogi różnych grup społecznych, środowiska oraz potrzeby gospodarcze w odniesieniu do ustalonych funkcji lasu i celów *projektu Planu*.

Elementem wariantowania było również przeprowadzenie Narady Techniczno-Gospodarczej, która oceniła *projekt Planu* oraz dokonała wyboru zaproponowanych metod postępowania i przyjęcia wskaźników gospodarki leśnej.

Wariantowanie czasowe ma zastosowanie w *projekcie Planu* tylko w ograniczonym zakresie, ponieważ nie przewiduje planowania terminów wykonywania poszczególnych zabiegów zarówno w ramach pory roku jak i 10-lecia. Jednakże zasada przezorności nakazuje upewnienie się, czy nie zachodzą przesłanki, że ustalenia *projektu Planu* mogą wpłynąć negatywnie na środowisko. Minimalizacja ryzyka, związanego z ujemnym wpływem na niektóre gatunki wiązać się będzie z przestrzeganiem terminów ochronnych ustanowionych dla tych gatunków, wykonywania zabiegów poza okresem lęgowym, czy też w okresie zimowym przy pokrywie śnieżnej. Zalecenia te zapisane są w odniesieniu do grup wydzieleni, dla których stwierdzono taką potrzebę (np. wykonanie zabiegów w obrębie stanowisk gatunków chronionych itp.).

Wariantowanie *projektu Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało podczas opracowywania Programu ochrony przyrody. W dokumencie tym zamieszczono szczegółowy opis obiektów cennych przyrodniczo i kulturowo występujących na terenie nadleśnictwa, przedstawiono metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków oraz podano zalecenia mające na celu ochronę

siedlisk przyrodniczych. Podano także propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogą wpłynąć negatywnie na obiekty cenne przyrodniczo.

Modyfikacje i zalecenie zostały opisane przy omawianiu poszczególnych typów obiektów. Są to również sposoby wariantowania technicznego, polegające np. na stosowaniu odpowiednich sposobów przygotowania gleby, modyfikacji terminu wykonania zabiegu itp.

Tadeusz Wilczyński
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów
Państwowych w Białymstoku

/podpisano elektronicznie/